Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	16C/44/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7823201046
Dátum vydania rozhodnutia:	05. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Soňa Sura PhD.
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2024:7823201046.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

12 16C/44/2023

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Ing. Soňou Sura, PhD., v právnej veci žalobcov 1/ A. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXXX/X, XXX XX F., 2/ G. H., C. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX J. J., zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Pavel Labáth, s. r. o., so sídlom Holíčska 3043/13, 851 05 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 52 003 183, proti žalovanej 1/ K. B., C. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX J. J., zastúpenej URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, žalovanému 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., so sídlom Horná 26, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 868 299, o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

11 16C/44/2023

I. Žalovaná 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 7.000,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

II. Žalovaná 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 5.000,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

III. Súd žalobu vo zvyšnej časti zamieta.

IV. Žalovaná 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni 1/ a žalobkyni 2/ trovy konania v rozsahu 100 %, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania žalobkýň.

o d ô v o d n e n i e :

10 16C/44/2023

1. Žalobkyne 1/ a 2/ sa žalobou doručenou súdu dňa 05. 05. 2023 voči žalovaným 1/ a 2/ domáhajú priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to žalobkyňa 1/ zaplatenia sumy 20.000,00 Eur, žalobkyňa 2/ zaplatenia sumy 12.000,00 Eur, v súvislosti s konaním žalovanej 1/, ktorá dňa 12. 04. 2020 v čase okolo XX.XX hod. v J. J. na A. ulici viedla motorové vozidlo L. H., ev. č. C. XXX J. tak, že pri vchádzaní do križovatky z vedľajšej cesty na hlavnú cestu – ulicu A., odbočujúc v križovatke doľava, nedala prednosť v jazde z jej pohľadu zľava prichádzajúcemu, po hlavnej ceste idúcemu motocyklu M.

N. O. – M., ev. č. J. XXX P., ktorý viedol O. B., v dôsledku čoho O. B. s motocyklom narazil do ľavej bočnej časti jej vozidla, pričom pri dopravnej nehode utrpel viaceré zranenia, ktorým dňa XX. XX. XXXX v čase o XX.XX hod. v nemocnici H. C. O. J. J. podľahol, pričom bezprostrednou príčinou jeho smrti bol ťažký opuch mozgu na podklade polytraumy incipientnom hypostatickom zápale pľúc u pacienta po operačnom riešení traumy hrudnej chrbtice ako následok dopravnej nehody.

2. Žalovaná 1/ sa k žalobe vyjadrila tak, že samotný nárok žalobkýň považuje za nepreukázaný, a to v dôsledku nepreukázania tvrdeného rodinného vzťahu žalobkýň k zomrelému, taktiež namietala aj aj samotnú uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za zjavne neprimeranú a nedôvodne násobenú počtom žalobkýň, poukázala na jej majetkové pomery, ktoré jej ani len neumožňujú uhradiť žalobkyniam tak vysokú nimi požadovanú nemajetkovú ujmu, a taktiež vzniesla aj námietku premlčania uplatneného nároku.

3. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení uviedol, že žalobkyne neuniesli dôkazné bremeno ohľadne objektívneho preukázania úzkych rodinných vzťahov so zomrelým ako ani ohľadne preukázania hĺbky utrpenej ujmy. Taktiež namieta aj samotnú výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy, ktorú považuje ta neprimeranú, a vzniesol aj námietku premlčania uplatnených nárokov.

SKUTKOVÝ STAV:

4. Súd vykonal dokazovanie stranami navrhnutými dôkazmi a z vykonaného dokazovania a z pripojedného súdneho spisu Okresného súdu Banská Bystrica vedeného pod sp. zn. 9C/37/221, bol zistený nasledovný, medzi stranami skutkovo nesporný, no právne rôzne interpretovaný, skutkový stav:

5. Trestným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1T/60/2020, vydaným dňa 09. 09. 2020, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 13. 10. 2020, bolo rozhodnuté, že dňa 12. 04. 2020 v čase okolo XX.XX hod. v J. J. na A. ulici viedla žalovaná 1/ osobné motorové vozidlo zn. L. H., ev. č. C. XXX J. tak, že pri vchádzaní do križovatky z vedľajšej cesty na hlavnú cestu – ulicu A., odbočujúc v križovatke doľava, nedala prednosť v jazde z jej pohľadu zľava prichádzajúcemu, po hlavnej ceste idúcemu motocyklu zn. M. N. XXX O. – M., ev. č. J. XXX P., ktorý viedol O. B., nar. XX. XX. XXXX, v dôsledku čoho O. B. s motocyklom narazil do ľavej bočnej časti jej vozidla, pričom pri dopravnej nehode utrpel viaceré zranenia, ktorým dňa XX. XX. XXXX v čase o XX.XX hod. v nemocnici H. N. C. O. J. J. podľahol, pričom bezprostrednou príčinou jeho smrti bol ťažký opuch mozgu na podklade polytraumy pri incipientnom hypostatickom zápale pľúc u pacienta po operačnom riešení traumy hrudnej chrbtice ako následok dopravnej nehody. Za to bola žalovaná 1/ uznaná vinnou z toho, že zomrelému z nedbanlivosti spôsobila smrť a takýto čin spáchala závažnejším spôsobom konania, a to tým, že porušila dôležitú povinnosť uloženú jej podľa zákona, čím spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a bol jej uložený trest odňatia slobody na dva roky, výkon ktorého bol odložený na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na štyri roky.

6. Zodpovednosť žalovanej 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového, ktorým bola spôsobená nehoda, bola poistená. Žalovaná 1/ totiž mala v čase predmetnej dopravnej nehody uzatvorenú poistnú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení vozidla L. H., ev. č. C. u žalovaného 2/.

7. Žalovaná 1/ ako vinník dopravnej nehody nahlásila poistnú udalosť žalovanému 2/.

8. Po dopravnej nehode bol zomrelý prevezený do nemocnice, kde možnosť jeho návštev zo strany žalobkýň bola značne obmedzená z dôvodu v tej dobe začínajúcej pandémie Corony. Počas celého pobytu zomrelého v nemocnici bol v kóme s veľmi nepriaznivou prognózou vývoja jeho zdravotného stavu. Zraneniam, ktoré utrpel pri dopravnej nehode podľahol dňa XX. XX. XXXX v čase o XX.XX hod. v nemocnici H. N. C. O. J. J..

9. Žalobkyňa 1/ je matkou zomrelého O. B., ktorá podľa jej vyjadrenia veľmi ťažko nesie stratu syna, trápi sa a stále prežíva hlboký smútok. So stratou syna sa dodnes nevie vyrovnať. So synom mali veľmi dobrý a silný citový vzťah. Oci sa v roku 2001 oženil, býval s matkou a sestrou v jednom meste, takže sa spolu často navštevovali. Najmä zomrelý navštevoval žalobkyňu 1/ veľmi často aj sám. Jeho deti, vnúčatá žalobkyne 1/ trávli u žalobkyne 1/ prázdniny. Neskôr, asi pred 15 rokmi sa žalobkyňa 1/ presťahovala

do Žiliny, ale silný citový vzťah so zomrelým synom to vôbec nenarušilo, stále ju často navštevoval, pomáhal jej, zdôveroval sa jej s radosťami aj starosťami.

10. Žalobkyňa 2/ je mladšou sestrou zomrelého O. B., ktorá podľa jej vyjadrenia mala s ním mimoriadne blízky súrodenecký vzťah, a to už od útleho detstva, keď vekový rozdiel medzi nimi bol štvorročný. Obaja mali spoločnú záľubu v motorkách, trávili spoločný voľný čas, zdôverovali a jeden druhému, pomáhali si, riešili spolu problémy, spoločne prežívali radosti.

11. Žalovaná 1/ sa vo vyjadrení k žalobe ospravedlnila žalobkyniam za škodovú udalosť zo dňa 12. 04. 2020, ktorej následkom bola smrť O. B.. V uvedenom prípade išlo podľa žalovanej 1/ o nešťastnú udalosť, ktorú nechcela zapríčiniť, a ktorú veľmi ľutuje.

PRÁVNY STAV:

12. Takto zistený skutkový stav súd posúdil podľa nasledovných ustanovení právnych predpisov: § 11, § 13 ods. 1, 2, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, § 20 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“), § 15 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“).

PRÁVNE POSÚDENIE:

13. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná 1/ ako vodička viedla osobné motorové vozidlo tak, že pri vchádzaní do križovatky z vedľajšej cesty na hlavnú cestu, odbočujúc v križovatke doľava, nedala prednosť v jazde z jej pohľadu zľava prichádzajúcemu, po hlavnej ceste idúcemu motocyklu, ktorý viedol O. B., v dôsledku čoho O. B. s motocyklom narazil do ľavej bočnej časti vozidla žalovanej 1/, pričom pri dopravnej nehode utrpel viaceré zranenia, ktorým podľahol. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaná 1/ porušila povinnosť vyplývajúcu z § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, podľa ktorého inému nemožno nedbanlivosťou spôsobiť smrť. Žalovaná 1/ túto povinnosť porušila a spôsobil tým smrť O. B., pričom osobitne porušila povinnosť podľa § 20 ods. 1 zákona o cestnej premávke, keď jednostranne zavinila predmetnú dopravnú nehodu tým, že ako vodička motorového vozidla v rozpore s dotknutým zákonným ustanovením pri vchádzaní do križovatky z vedľajšej cesty, označenej dopravnou značkou „daj prednosť v jazde“, nesplnila svoju povinnosť dať prednosť v jazde vozidlám a ostatným účastníkom cestnej premávky prichádzajúcim do križovatky po hlavnej ceste, v dôsledku čoho došlo k následnej zrážke jej vozidla s motocyklom vedeným O. B. po hlavnej ceste.

14. Poukazom na uvedené tak žalovaná 1/ podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka zodpovedá za škodu spôsobenú touto dopravnou nehodou a podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka neoprávnene zasiahla do práva žalobkýň 1/ a 2/ podľa § 11, § 101 Občianskeho zákonníka na ochranu ich súkromia tvoreného ich rodinným životom s ich synom a bratom.

15. K námietke žalovanej 1/, že v konaní nebol zo strany žalobkýň preukázaný ich príbuzenský vzťah k zomrelému, súd uvádza, že čo sa týka aktívnej vecnej legitimácie samotných žalobkýň, súd dáva do pozornosti, že z lustrácie v Registri obyvateľov A. B. zistil, že jej deťmi sú O. B. s rodným číslom XXXXXX/XXXX a G. H., C. B., s rodným číslom XXXXXX/XXXX. Rovnako tak z lustrácie v Registri obyvateľov G. H. súd zistil, že jej matkou je A. B., C. D., rodné číslo XXXXXX/XXX. Z uvedenej lustrácie má súd za jednoznačne preukázané, že žalobkyňa 1/ A. B. je matkou zomrelého O. B. a vzhľadom na skutočnosť, že v lustrácii sa uvádza aj jej ďalšie dieťa G. H., ktorá je žalobkyňou 2/, z lustrácie v Registri obyvateľov, z ktorej súd zistil, že jej matkou rovnako tak je žalobkyňa 1/, má súd predmetné rodinné väzby, t. j. postavenie žalobkyne 1/ ako matky a žalobkyne 2/ ako sestry zomrelého O. B., za preukázané.

16. Súd sa taktiež zaoberal aj námietkou premlčania žalovaných nárokov, ktorú v konaní zhodne vniesli žalovaní. Obaja žalovaní mali totiž za to, že pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodný dátum dopravnej nehody, t. j. dátum 12. 04. 2020, od nasledujúceho dňa po ktorom má byť údajne počítaná trojročná premlčacia doba, ktorá mala márne uplynúť práve dňa 13. 04. 2023. Vzhľadom na podanie žalobného návrhu až dňa 05. 05. 2023, t.j. po márnom uplynutí uvedenej doby, považujú žalovaní nárok uplatnený žalobkyňami v tomto konaní za premlčaný. Súd sa však s takouto argumentáciou

nestotožnil. Čo sa týka námietky premlčania, súdu je zrejmé a známe Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/265/2009, ktoré pojednáva o plynutí všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby. Rovnako tak súdu je známe, že dopravná nehoda bola dňa 12. 04. 2020 a žaloba podaná na súd dňa 05. 05. 2023, avšak súd má za to, že k samotnému neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň tak, aby bolo možné určiť začiatok plynutia premlčacej doby, tak preň je relevantné úmrtie syna a brata žalobkýň, a teda dátum XX. XX. XXXX. Ak by súd prijal uvedenú argumentáciu ohľadne začatia plynutia premlčacej doby tak ako ju prezentovali žalovaní, t. j. že pre začiatok jej plynutia je rozhodný dátum dopravnej nehody, nemohlo by sa potom logicky toto konanie týkať ochrany osobnosti za stratu a zásah do súkromného života tu prítomných žalobkýň z dôvodu následnej smrti ich brata a syna, nakoľko zomrelý nezomrel pri dopravnej nehode dňa 12. 04. 2020, ale v príčinnej súvislosti s ňou až dňa XX. XX. XXXX. Inými slovami povedané, ak je predmetom tohto konania nárok žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy za smrť zomrelého, je to práve dátum úmrtia zomrelého, od ktorého je možné začať počítať zákonom stanovenú 3-ročnú premlčaciu dobu, V čase od dopravnej nehody t. j. od 12. 04. 2020 do XX. XX. XXXX do ochrany osobnosti za stratu a zásah do súkromného života prítomných žalobkýň ešte zasiahnuté nebolo. Premlčacia doba začína preto plynúť až dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň, a to bolo až odo dňa nasledujúceho po úmrtí O. B.. Súd tak dospel k záveru, že premlčacia doba v danom prípade začala plynúť až odo dňa XX. XX. XXXX, a v čase podania žaloby dňa 05. 05. 2023 ešte márne neuplynula. Súd preto námietku premlčania posúdil ako nedôvodnú.

17. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyne 1/ a 2/ neboli priamymi svedkami ani účastníkmi predmetnej dopravnej nehody. Žalobkyňa 2/ však bola prvou osobou na mieste činu, nakoľko býva neďaleko od miesta nehody. Nakoľko pracuje ako zdravotná sestra na jednotke ARO, o zdravotný stav zomrelého brata sa osobne zaujímala a tohto pravidelne navštevovala. Žalobkyňa 1/ sa rovnako tak zaujímala intenzívne o zdravotný stav jej syna po dopravnej nehode, avšak z dôvodu opatrení, ktoré mal zabrániť šíreniu pandémie COVID 19, osobne navštíviť svojho syna v nemocnici nemohla.

18. HĺBka zásahu do súkromia žalobkýň vyplynula z toho, že žalobkyňa 1/ ako matka a žalobkyňa 2/ ako mladšia sestra, hoci s O. B. nežili v jednej domácnosti, ich vzájomný vzťah bol veľmi vrúcny a intenzívny. Sestra sa s bratom pravidelne navštevovali, trávili spolu voľný čas, boli si nápomocní, zdieľali svoje radosti aj starosti. Matka so synom rovnako tak udržiadavala pravidelný kontakt, navštevovali sa, zomrelý žalobkyniam pomáhal, či už s prácami na záhrade u matky v Žiline alebo sestre kedykoľvek potrebovala mužskú pomoc a silu, keďže je matkou samoživiteľkou. Spoločne ich rodiny trávili aj sviatky a neopomenuli stretávania sa aj v rámci rodinných osláv. V konaní nebolo sporné, že zomrelý s jeho mladšou sestrou a matkou mal vrúcny vzťah, vzájomne boli naviazaní a pomáhali si. Takýto následok akým je smrť syna a brata v súkromí žalobkýň spôsobil neodstrániteľné následky a dostatočným zadosťučinením pre žalobkyne nemôže byť ani to, že žalovaná 1/ bola uznaná vinnou a bol jej uložený trest v trestnom konaní. Súkromný život žalobkýň bol zasiahnutý v takom rozsahu, že následky nemožno odškodniť prostriedkami podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Preto majú žalobkyne proti žalovanej 1/ podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Z vykonaného dokazovania taktiež vyplynulo, že vzťah žalobkýň 1/ a 2/ a v čase smrti 51-ročného syna a brata bol hlboký, vrúcny a intenzívny. HĺBka tohto vzájomného vzťahu maty a sestry k zomrelému O. B. viedla nesporne u žalobkýň k ľudsky prirodzenému smútku. Smrť syna a brata obrala žalobkyne 1/ a 2/ ich súkromie o osobu, ku ktorej mali blízky rodinný vzťah, ktorá im bola oporou, a na ktorú sa vždy mohli obrátiť so žiadosťou o pomoc. Smrť tak blízkej osoby, a to vo veku, v ktorom bolo možné predpokladať ďalší jeho život a pri usporiadaných a blízkych rodinných pomeroch medzi nimi a tomu zodpovedajúcom očakávaní ďalšieho usporiadaného rodinného života, vyvolal u žalobkýň 1/ a 2/ nepochybne ľudsky prirodzenú psychickú bolesť a životné nešťastie, ktoré každá zo žalobkýň prežívala vo svojom vnútri samostatne.

20. Z publikovaných a následne spracovaných súdnych rozhodnutí (Šorl. R.: Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného. Stav a východiská. Bulletin slovenskej advokácie 9/2017, s. 12 - 14), ako aj rozhodnutí, na ktoré v rámci procesného útoku a procesnej obrany upriamili pozornosť strany konania, bolo zistené, že:

§ Okresný súd Bratislava IV, sp. zn. 24C 239/2013 pozostalej matke priznal náhradu nemajetkovej ujmy 50.000,- Eur (nehoda s opitým vodičom s viacerými mŕtvymi, medzi nimi 23-ročný syn);

§ Okresný súd Bratislava II, sp. zn. 18C 76/2012 v spojení s Krajským súdom Bratislava, sp. zn. 6Co 217/2014 pozostalým rodičom priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému vo výške 40.000,- Eur (zrazená chodkyňa na prechode pre chodcov, prekročená rýchlosť);
§ Okresný súd Trnava, sp. zn. 12C 71/2009 v spojení s Krajským súdom v Trnave, sp. zn. 24Co 479/2012 pozostalému otcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy 25.000,- Eur (chodec na diaľnici v strednej opitosti, zomrelý 18-ročný syn);
§ Okresný súd Topoľčany, sp. zn. 6C 143/2015 v spojení Krajským súdom v Nitre, sp. zn. 5Co 264/2017 pozostalej matke priznal náhradu nemajetkovej ujmy 25.000,- Eur (náraz do chodkyne - 23-ročnej spolužijúcej dcéry na prechode pre chodcov);
§ Krajský súd Žilina vo svojom rozhodnutí pod sp.zn. 10Co/21/2020 priznal matke zomrelého plnoletého syna sumu 2000 EUR, dcére 3200 EUR a sestrám a družke zomrelého po 400 EUR;
§ Krajský súd v Nitre priznal matke zomrelého plnoletého syna náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 EUR, konanie bolo vedené pod sp. zn. 10Co/50/2020;
§ Krajský súd Žilina potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Čadca keď v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/57/2018 priznal rodičom zomrelého syna sumu 10 000 EUR a pozostalým sestrám po 3000 EUR;
§ Krajský súd Žilina v konaní sp. zn. 8Co/57/2018, priznal matke nebohého sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 Eur a sestrám nebohého po 3.000 Eur;
§ Krajský súd Nitra v konaní sp. zn. 10Co/50/2020, priznal matke zomrelého sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 Eur.

21. Súd však ďalej uvádza, že nielen z týchto, ale ani z ostatných súdnych rozhodnutí nemožno vyvodiť žiaden objektivizovateľný trend toho, aká by mala byť výška náhrady nemajetkovej ujmy, keďže prirodzene ide o vec, ktorej podstata nie je transparentná a ktorá vychádza z dlho morálne a právne odmietaného názoru, že smútok z úmrtia príbuzného možno vyjadriť v peniazoch. Súd sa preto obdobne ako aj v prípade rozhodovacej činnosti iných súdov (bližšie napríklad Okresný súdu Prievidza, sp. zn. 17C/19/2017 v spojení s Krajským súdom v Trenčíne, sp. zn. 5Co/124/2018) zaoberal aj tým, či sa zákon vyjadruje k náhradám podobných prípadov duševných útrap, akým je smútok z úmrtia príbuzného.

22. Z prílohy k zákonu č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov je zrejmé, že za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 5.000,- Eur do 25.400,- Eur. Je nepochybné, že pre žalobkyne bola smrť syna a brata otrasným zážitkom – nepriaznivým psychologickým činiteľom, ktorý u nich síce neviedol k vážnej duševnej poruche, ale k hlbokému a trvalému smútku. Rovnako tak súd poukazuje aj na znenie zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, kedy v zmysle § 13 predmetného zákona nesmie presiahnuť celková výška odškodnenia obetí trestného činu 50-násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k vzniku škody. V roku 2020, kedy došlo ku škodovej udalosti a následnej smrti syna a brata žalobkýň, bola výška minimálnej mzdy v sume 580,- Eur, a teda v roku 2020. 50-násobok tejto minimálnej mzdy preto predstavoval v roku 2020 sumu 29.000,- Euro pre všetkých pozostalých obetí trestných činov. Súdu tak môže slúžiť uvedená právna úprava ako akési konkrétne vodítko z hľadiska uplatňovanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňami v tomto konaní. Je totiž potrebné v tejto súvislosti poznamenať, že hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, nemôže však ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Preto, čo sa teda týka ustálenia samotnej výšky odškodnenia tak ako ju žalujú žalobkyne1/ a 2/, súd ako kritériá pre stanovenie takejto náhrady na odškodnenie nemajetkovej ujmy posudzoval nasledovné okolnosti: na strane poškodených, to znamená na strane žalobkýň - intenzita vzťahu tej – ktorej žalobkyne k synovi a bratovi, jeho vek v čase úmrtia a samotný vek poškodených, hmotnú závislosť poškodených na zomrelom, ako aj prípadne poskytnutú satisfakciu zo strany vinníka dopravnej nehody, resp. zo strany žalovanej 1/, keď touto satisfakciou sa rozumie tak ospravedlnenie, ako aj iné ústretové kroky vedené žalovanou 1/ voči žalobkyniam. Následne súd pristúpil k posudzovaniu aj okolností na strane žalovanej 1/, a to samotný postoj, to znamená vyjadrenú ľútosť, prípadnú náhradu škody alebo ospravedlnenie, ak boli takéto učinené, otázku dopadu tejto udalosti do duševnej sféry samotnej žalovanej 1/ a otázku majetkových pomerov žalovanej 1/. Rovnako tak súd posudzoval aj mieru zavinenia, resp. spoluzavinenia samotného zomrelého na dopravnej nehode.

23. Intenzita vzťahu žalobkyne 1/ k jej synovi bola veľmi hlboká, keď táto pramení zo samotného objektívneho vzťahu, že sa jedná o matku a jej dieťa, hoci už vo veku 51 rokov, avšak vzhľadom na usporiadané rodinné zázemie, vybudovaný pevný vzťah, poskytovanú oporu a vzájomnú pomoc, táto skutočnosť len vzájomný vzťah o to viac utužovala a prehlbovala. Rovnako za intenzívny vzťah považoval súd aj vzťah žalobkyne 2/, ktorá bola mladšou sestrou zomrelého. Zomrelý jej bol oporou a istotou v poskytnutí akejkoľvek pomoci, s požiadavkou o ktorú sa vždy mohla obrátiť práve naňho, s tým, že vedela, že požadovanej pomoci sa z jeho strany pre ňu vždy aj dostaví. Poukazom na uvedené súd okolnosť na strane poškodených žalobkýň z pohľadu intenzity ich vzťahu k zomrelému hodnotí ako vysokú, v značnej miere determinujúcu ich dovtedy spokojne a radostne vedený spoločný rodinný život. Smrť syna a brata sa u žalobkýň prejavila bežným smútkom bez akýchkoľvek prejavov duševnej poruchy. Žalobkyňa 1/ bola v záujme zvládania smútku, ktorý objektívne nastal po smrti syna, podrobená medikamentóznej liečbe Xanaxom, ktorý užívala v období cca dvoch týždňov po smrti jej syna.

24. Ako vyplynulo zo zisteného skutkového stavu veci, O. B. bol v čase dopravnej nehody vo veku 51 rokov, žalobkyňa 1/ bola v tom čase 69-ročná a žalobkyňa 2/ bola vo veku 47 rokov, keď možno jednoznačne konštatovať, že vzhľadom na vek žalobkýň a ich zomrelého syna a brata v čase dopravnej nehody bolo možné očakávať vedenie spoločného rodinného života zomrelého so žalobkyňou 1/ a 2/ trvajúce ešte viac ako 10 rokov.

25. K otázke hmotnej závislosti žalobkýň na zomrelom súd uvádza, že z ich výsluchu mal súd za preukázané, že žiadna zo žalobkýň nebola v hmotnej závislosti na zomrelom. Každá zo žalobkýň náklady a výdavky na ich život znášali samostatne, mimo finančnej výpomoci od zomrelého. Pomoc, ktorú im zomrelý počas života poskytoval spočívala väčšinou vo fyzickej pomoci s prácami v domácnosti, prípadne na záhrade, avšak finančne žiadnej zo žalobkýň zomrelý nevypomáhal.

26. K otázke prípadného poskytnutia inej satisfakcie ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd uvádza, že žalobkyniam bola poskytnutá satisfakcia aj tým, že žalovaná 1/ bola postihnutá v trestnom konaní. Vzhľadom na závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobkýň je však takáto satisfakcia, klasifikovaná ako morálna satisfakcia, nepostačujúca, keď odstránenie následkov zásahu a obnovenie pôvodného stavu je z dôvodu fatálnosti následkov nemožné.

27. K samotným kritériám, ktoré súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy posudzoval na strane žalovanej 1/, súd uvádza nasledovné: Z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že žalovaná 1/ sa žalobkyniam ospravedlnila vo vyjadrení k žalobe, keď vyjadrila svoju ľútosť nad vznikom dopravnej nehody a jej následkoch a ospravedlnila sa, z čoho možno jednoznačne dospieť k záveru, že žalovaná 1/ predmetnú škodovú udalosť úprimne ľutuje, keď svoj postoj žalobkyniam aj náležite prejavila predmetným ospravedlnením.

28. Predmetná udalosť, tak ako to vyplynulo z vyjadrení žalovanej 1/, preukázateľne zasiahla aj do jej duševnej sféry. Z predložených listinných dôkazov (ambulantná a lekárske správy z vyšetrenia žalovanej 1/) má súd za preukázané, že žalovaná 1/ následne po danej udalosti podstúpila psychiatrické vyšetrenie a bola jej diagnostikovaná akútna stresová reakcia a zmiešaná úzkostná a depresívna porucha, na základe čoho možno dospieť k záveru, že dopad škodovej udalosti do duševnej sféry žalovanej 1/ bol výslovne negatívny.

29. K miere zavinenia, eventuálne spoluzavinenia zomrelého na vzniku dopravnej nehody súd uvádza, že z vykonaného dokazovania má súd za náležite preukázané, že škodová udalosť bola tak v trestnom, ako aj súdnom konaní posúdená ako nedbanlivostný trestný čin spáchaný neúmyselným konaním žalovanej 1/. Mieru spoluzavinenia zomrelým v tomto prípade predpokladať nemožno, nakoľko to bola práve žalovaná 1/, ktorá podľa výsledkov vyšetrovania dopravnej nehody a objasnenia celého skutkového deja a jeho priebehu porušením dopravných predpisov nedaním prednosti v jazde vodičovi pohybujúcemu sa po hlavnej ceste, zavinila (i keď len z nedbanlivosti) vznik dopravnej nehody, keď zomrelý v danom prípade nebol povinný predvídať vjazd žalovanej 1/ do križovatky a už vôbec nebol povinný prispôsobovať svoje správanie protizákonnému správaniu žalovanej 1/.

30. K majetkovým pomerom žalovanej 1/ súd uvádza, že z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalovaná 1/ je zamestnaná ako zdravotná sestra, avšak momentálne sa nachádza na rodičovskej dovolenke a poberá rodičovský príspevok vo výške 437,30 Eur. Mesačné nevyhnutné výdavky žalovanej

1/ podľa jej tvrdení, ktoré strana žalobkýň nerozparovala, žalovanej 1/ pomáha znášať jej partner a otec ich maloletého dieťaťa. Žalovaná 1/ je podielovou spoluvlastníčkou vo veľkosti 1/2 v pomere k celku bytu a spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 741/44980 na spoločných častiach a zariadeniach a na príslušenstve bytového domu, ktorého kúpu financovala zo zdrojov hypotekárneho úveru, ktorý mesačne spláca splátkou vo výške 394,38 Eur. Žalovaná 1/ titulom dedenia nadobudla aj spoluvlastnícke podiely na pozemkoch – trvalý trávnatý porast, orná pôda, lesné pozemky, záhrady a ostatné plochy, keď hodnota týchto pozemkov zodpovedá sume 1.527,13 Eur, čo žalobkyňa 1/ v konaní preukázala listinnými dôkazmi – výpisy z LV, tabuľkou hodnôt za 1m2 pozemku, VZN Obce N. A. na určenie ceny lesných pozemkov, kúpnou zmluvou a ponukou na predaj na ostatné plochy a záhrady v Q.. Žalovaná 1/ iný hnuteľný majetok nevlastní. K posúdeniu takto zistených majetkových pomerov súd uvádza, že samotnú výšku žalobkyňami uplatneného nároku súd posudzoval aj so zreteľom na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy nemá mať z ekonomického hľadiska pre žalovanú 1/ likvidačné následky, keď súd prihliadal na skutočnosť, že žalovaná 1/ si riadne splnila svoju zákonnú povinnosť mať zmluvne zabezpečené poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, avšak skutočnosť, že v prípade, ak bude náhrada vyplatená žalobkyniam práve žalovaným 2/ a tento si bude prípadne následne náhradu regresne vymáhať od žalovanej 1/, nie je pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre súd rozhodná.

31. Súd ešte na margo uvedeného určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy uvádza, že zo strany žiadneho zo žalobkýň nebola konkrétne zdôvodnená výška nimi stanovenej výšky nemajetkovej ujmy, ktorej priznania voči žalovaným sa v tomto konaní domáhali, v rozsahu prečo práve takúto sumu žiadajú. Súd rovnako tak v tejto súvislosti poukazuje aj vyjadrenia žalobkýň, že pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzali výlučne podľa právnych rád im poskytnutých zo strany ich právneho zástupcu, a tieto považovali za stanovenie samotných žalovaných súm za relevantné a smerodajné.

32. Poukazom na vyššie uvedené kritériá pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy a ich vyhodnotenie súdom, doposiaľ ustálenú rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach a všetky vyššie súdom prijaté právne závery dospel súd k záveru, že samotný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je daný a oprávnený, avšak nie je dôvodný v rozsahu žalobkyňami uplatnenej výšky, keď ako dôvodnú súd vzhliadol výšku nemajetkovej ujmy v prípade žalobkyne 1/ vo výške 7.000,- Eur a v prípade žalobkyne 2/ vo výške 5.000,- Eur, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. K takémuto rozdielnemu určeniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade žalobkyne 1/ v porovnaní so žalobkyňou 2/ súd dospel z dôvodu, že práve v prípade žalobkyne 1/ sa jedná o matku zomrelého, keď vzťah rodiča a dieťaťa je vzťahom nezameniteľným a neporovnateľným so žiadnym iným vzťahom, pričom sa jedná o vzťah celoživotný, keď matka zomrelého aj vzhľadom na jej vek, je nepochybne vo väčšej miere postihnutá smrťou vlastného dieťaťa, ktorého stratu bude vždy pociťovať intenzívnejšie, a ktorého pomoc, ktorá bola samozrejmá, už nebude mať poskytnutú vôbec.

33. Na tomto mieste sa súd ešte vyjadrí aj k námietke vznesenej v konaní zo strany žalovanej 1/, ktorá namietala, že nemajetková ujma spôsobená žalobkyňami mala byť na súde uplatnená ako jedna suma a nemá byť násobená počtom žalobcom. Ako je z vyhodnotenia vykonaného dokazovania a odôvodnenia tohto rozhodnutia zrejmé, súd sa zaoberal nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov jednotlivo, u žalobcov sa nejedná o nútené alebo nerozlučné procesné spoločenstvo, keď každý zo žalobcov si svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovaným mohol uplatniť v samostatnom konaní, resp. jednotlivo dvomi samostatnými žalobami. Súd preto na margo uvedeného takto vznesenú námietku žalovanej 1/ považoval za nedôvodnú.

34. Súd sa taktiež vyjadrí aj k namietanej pasívnej vecnej legitimácii zo strany žalovaného 2/. Základ nároku žalobkýň proti žalovanému 2/ je daný podľa § 15 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že zodpovednosť žalovanej 1/ ako prevádzkovateľky motorového vozidla, ktorým bola spôsobená nehoda, bola poistená. Otázka toho, či poisťovateľ zodpovednosti za škodu prevádzkou motorového vozidla je povinný zaplatiť poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy, je riešená v ustálenej rozhodovacej praxi vyšších súdnych autorít, z ktorých je zrejmé, že súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy. Rovnako tak v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6MCdo/1/2016 a 8Cdo/1361/2015 je zrejmé, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči poisťovateľovi – žalovanému 2/ je daný. V tejto súvislosti je dôvodné poukázať na znenie smernice Rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky

primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. To vyplýva i z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ z 24. 10. 2013 (C-22/12), podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Existencia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných je vzhľadom na výšku spôsobnej ujmy a tomu zodpovedajúcej relatívne vysokej peňažnej náhrady ekonomicky nemysliteľná bez jeho krytia práve systémom povinného zmluvného poistenia. Inými slovami povedané, pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia (bližšie v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7Cdo/154/2018).

35. Súd aj ďalšie námietky, vznesené v konaní zo strany žalovaného 2/ v rámci jeho procesnej obrany, vyhodnotil ako nedôvodné, resp. ako tie, ktorým nie je možné účinne priznať zo strany súdu právnu ochranu.

36. Súd bližšie k nedôvodnosti námietky žalovaného 2/ ohľadne údajnej absencie príčinnej súvislosti uvádza nasledovné: Čo sa týka otázky príčinnej súvislosti, tak príčinná súvislosť (kauzálny nexus) ako jeden zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu vyžaduje, aby protiprávne konanie a vznik škody boli v logickom slede (nexus - spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Otázka príčinnej súvislosti pritom nie je otázkou právnou, ale ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Ako je zrejmé, v tomto konaní bolo preukázané protiprávne konanie žalovanej 1/ a vznik nemajetkovej ujmy žalobkýň v absolútne logickom slede, teda protiprávne konanie žalovanej 1/ bolo príčinou a vznik nemajetkovej ujmy žalobkýň je následkom. Bez protiprávneho konania žalovanej 1/ by predsa škodlivý následok - nemajetková ujma žalobkýň ani nevznikol.

37. K tvrdeniam žalovaného 2/, že nie je pravdivé, že O. B. zahynul pri dopravnej nehode, súd odhliadnuc od zrejmej absencie morálneho aspektu takéhoto tvrdenia, dáva do pozornosti žalovaného 2/, že v konaní bolo preukázané, že po tom, ako O. B. s motocyklom narazil do ľavej bočnej časti vozidla žalovanej 1/, utrpel viaceré zranenia, ktorým dňa XX. XX. XXXX v čase o XX.XX hod., v nemocnici H. N. C. O. J. J. podľahol, pričom, tak ako to vyplýva nepochybne aj zo záverov trestného konania vedeného voči žalovanej 1/, bezprostrednou príčinou smrti O. B. bol ťažký opuch mozgu na podklade polytraumy pri incipientnom hypostatickom zápale pľúc po operačnom riešení traumy hrudnej chrbtice, a to výslovne ako následok dopravnej nehody. Z uvedeného tak súd považuje za ustálený záver, že následkom predmetnej dopravnej nehody bola smrť O. B..

38. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že základ nároku žalobkýň proti žalovaným 1/ a 2/ je daný, a preto súd na rovnaké plnenie v súdom určenej výške v prípade toho-ktorého zo žalobcov zaviazal oboch žalovaných s tým, že v rozsahu plnenia ktoréhokoľvek z nich zaniká povinnosť druhého žalovaného.

TROVY KONANIA:

39. O náhrade trov konania tak rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP. Vzhľadom však na skutočnosť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, súd v danom prípade postupoval tak, že vychádzal z výšky súdom priznanej nemajetkovej ujmy ako základu pre priznanie nároku žalobkýň na náhradu trov konania v tejto časti, a to vzhľadom na procesný úspech žalobkýň, ktoré mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Zamietnutie

žaloby v prevyšujúcej časti však nepredstavuje úspech žalovaných, ale je len dôsledkom úvahy súdu. Poukazom na uvedené súd o trovách konania rozhodol tak, že žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobkyniam trovy konania rozsahu 100 %.

40. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23. 03. 2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30. 05. 2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22. 06. 2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04. 04. 2017). O samotnej výške náhrady trov konania žalobkýň rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie vo vyhotovení dvojmo, do 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní treba popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku).